
Międzynarodowe Kolokwium ICOM - ICOMOS w Polsce

Ochrona Zabytków 27/4 (107), 345-346

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

dziane są i przepisy uniemożliwiające spekulację działkami bądź też zrewaloryzowanymi już strukturami zabytkowymi.

Zgodnie z ogólnymi zasadami planowania przestrzennego przewidziane jest usunięcie niektórych funkcji ze śródmieścia do dzielnic nowych bądź też w bezpośrednie ich sąsiedztwo. Niektóre z tych funkcji znajdują się także i w obrębie strefy zabytkowej, lecz na terenach obecnie traktowanych jako rezerwa. Tych zabiegów nie ma potrzeby opisywać — stanowią normalną rutynę programowania rewaloryzacji centrum zabytkowego. Godzi się jednak wyrazić uznanie władzom miasta Bolonii oraz odwadze a zarazem realizmowi zespołów projektanckich, które przeprowadziły w jakże skomplikowanych warunkach prawnowłasnościowych kraju kapitalistycznego do końca swoje zamierzenia i uzyskały dla nich moc obowiązującą. Całkowity pietyzm dla substancji zabytkowej, umiejętność wkomponowania w sztywne struktury zabytkowe funkcji odpowiadających parametrom miasta współczesnego — oto co frapuje w projekcie bolońskim i co zmusza do zadumy nad niektórymi naszymi poczynaniami w zabytkowych centrach aglomeracji miejskiej, poczynaniami upatrującymi panaceum w uchwale Rady Ministrów.

Szczególne refleksje nasuwa idea budownictwa o tanich czynszach, a ściślej mówiąc — zrealizowana kalkulacja oszczędnościowego remontowania zabytków, która stała się atakom radnych prezentujących poglądy innych ugrupowań politycznych, a m.in. atakom poglądów samych właścicieli posesji w zabytkowym centrum. A jednak projekt się ostał. Na marginesie tego zjawiska warto chyba wreszcie poważnie zastanowić się nad rzeczywistymi kosztami remontów i sanacji kwartałów zabytkowych w Polsce. Czy rzeczywiście są one droższe od budownictwa uprzemysłowionego, jak się nieraz sądzi? czy może są zdecydowanie tańsze? Dotychczas poza jednym wyjątkiem (T. Polak, *Koszty w budownictwie konserwatorskim, tablice do obliczania wstępnego kosztu robót budowlano-konserwatorskich*, Materiały Ekonomiczne PKZ, Warszawa 1971), nie podejmowano w Polsce rzeczowo tego zagadnienia. A może przeciętny remont zabytkowego domu w kwartale śródmiejskim jest tańszy od analogicznej kubatury nowej? A może na podstawie konkretnych obliczeń można rozważyć ideę powołania mieszkaniowych spółdzielni własnościowych dla centrów zabytkowych i uruchomienia znacznych rezerw finansowych ludności? Koncepcję taką wysunęto jeszcze w 1972 r. w *Raporcie o ochronie zabytków*, przedstawionym ministrowi kultury i sztuki przez powołany w tym celu zespół specjalistów.

Dobrze się stało, że mieliśmy okazję przestudiować imponujący program boloński. Sądzę, że jeszcze jest pora zapoznać się szczegółowo z obydwoma cytowanymi publikacjami, a zwłaszcza z nowszą, która powinna być szczegółowo przemyślana przez zespoły podejmujące analogiczne zadania w kraju. Nie ulega wątpliwości, że można z doświadczeń bolońskich skorzystać z pożytkiem dla naszych zespołów staromiejskich.

Lech Krzyżanowski

MIĘDZYNARODOWE KOLOKWIMUM ICOM — ICOMOS W POLSCE

W dniach od 10 do 17 września 1974 r. odbywało się w Warszawie (Muzeum Narodowe) i w Nieborowie, zorganizowane przez Międzynarodowe Rady Muzeów i Ochrony Zabytków, międzynarodowe spotkanie na temat użytkowania obiektów zabytkowych przez muzea. W kolokwium uczestniczyli przedstawiciele 12 krajów reprezentujący instytucje zajmujące się ochroną i konserwacją zabytków oraz muzea narodowe. Obecny był przedstawiciel UNESCO, C. Wiese, a także przewodniczący narodowych komitetów ICOM i ICOMOS.

Otwarcia kolokwium dokonał wiceminister kultury i sztuki, dr J. Fajkowski, podkreślając, że obrady toczą się w okresie obchodów Trzydziestolecia PRL, co daje okazję do podsumowania osiągnięć w zakresie ochrony zabytków w Polsce, gdzie jednym z celów prac konserwatorskich jest włączanie obiektów zabytkowych w nurt współczesnego życia. Zebranych powitał przewodniczący Międzynarodowej Rady Muzeów, dr J. Jelinek, oraz przedstawiciel UNESCO, C. Wiese. Następnie przewodniczący Polskich Komitetów Narodowych ICOM i ICOMOS,

prof. dr St. Lorentz, przedstawił program pobytu uczestników kolokwium w naszym kraju.

W trakcie obrad wygłoszono wiele interesujących referatów, a m.in. W. Iwanow, prezes Towarzystwa Opieki nad Zabytkami w ZSRR, mówił na temat różnych typów muzeów w zabytkowych pałacach, prof. dr D. Dercsenyi, przewodniczący Węgierskiego Komitetu Narodowego ICOMOS, przedstawił zagadnienie użytkowania obiektów zabytkowych przez muzea na Węgrzech. Podobne tematy poruszali: W. T. Alderson z USA i arch. G. Köpping z NRD. Ze strony polskiej doc. dr O. Czerner przedstawił problemy adaptacji i funkcjonowania polskich muzeów w budynkach zabytkowych, dr B. Rymaszewski mówił na temat muzeów w programach konserwatorskich na przykładzie zespołu zabytkowego Torunia, dr M. Kwiatkowski o funkcjonowaniu muzeum w Łazienkach, a dr W. Fijałkowski o muzealno-konserwatorskich zagadnieniach zespołu pałacowego w Wilanowie. Uczestnicy spotkania wzięli udział w objęździe prowadzącym przez najciekawsze obiekty i miejscowości zabytkowe. Byli m.in. w Wilanowie, Krakowie, Kielcach, Baranowie i Łańcucie.

(kmn)

PROF. DR ZDZISŁAW ADAM RAJEWSKI (1907—1974)

W dniu 2 czerwca 1974 r. zmarł w Warszawie prof. dr Zdzisław A. Rajewski, wybitny polski archeolog i muzeolog, twórca nowoczesnego warsztatu naukowego w dziedzinie badawczej, muzeologicznej i konserwatorskiej. Zmarły był dyrektorem Państwowego Muzeum Archeologicznego w Warszawie, które stało się wzorcową placówką w zakresie ekspozycji, prac konserwatorsko-specjalistycznych oraz ratowania zabytków archeologicznych dzięki zorganizowanemu przez Profesora Pogotowiu Archeologicznemu. Kierował Zakładem Epoki Metali w Instytucie Historii Kultury Materialnej PAN oraz pracami badawczo-konserwatorskimi w Biskupinie, organizował Wydział Ochrony Zabytków Archeologicznych w byłej Dyrekcji Muzeów i Ochrony Zabytków, przez wiele lat był członkiem Komisji Muzealnej i Konserwatorskiej oraz Rady Kultury i Rady Programowej Muzealnictwa przy Ministerstwie Kultury i Sztuki. Działał jako członek Polskiego Komitetu Muzealnego ICOM i w wielu innych organizacjach międzynarodowych i narodowych. Był laureatem Państwowej Nagrody Naukowej II stopnia, Nagrody I stopnia Ministra Kultury i Sztuki w dziedzinie upowszechniania kultury oraz innych odznaczeń państwowych i społecznych. Dorobek naukowy Profesora obejmuje około 300 drukowanych prac, m.in. z dziedziny konserwatorstwa archeologicznego, muzealnictwa, organizacji rezerwatów i problematyki ochrony zabytków. Wraz ze śmiercią Profesora nauka polska, archeologia, muzealnictwo i konserwatorstwo poniosły niepowetowaną stratę.